Всюдихід м'яко котився по хвилястих дюнах. Його шість широких коліс піднімалися й опускалися, немов велетенські спини тандему слонів. Невидиме сонце палило крізь мертвотно-бліде небо, виливаючи свій жар на брезентовий тент машини й відбиваючись від розпечених пісків.

"Не спати," — сказав собі Морисон, повертаючи всюдихід на вірний курс, визначений за компасом.

Уже двадцять перший день він їхав венеріанською Скорпіоновою пустелею; двадцять перший день боровся зі сном за кермом всюдихода, що, похитуючись з боку в бік, перевалювався з однієї піщаної хвилі на іншу, їхати вночі було б легше, але тут надто часто доводилося об'їжджати стрімкі яри й валуни розміром з будинок. Тепер він розумів, чому люди завжди їздили крізь пустелю по двоє: один вів машину, а інший термосив його, не даючи заснути.

"Але самому краще, — нагадав собі Морисон. — Удвічі менше запасів і менше шансів випадково виявитися убитим".

Він почав клювати носом і змусив себе підвести голову. Перед ним за поляроїдним вітровим склом колихалася й танцювала пустеля. Всюдихід кидало й гойдало з підступною м'якістю. Морисон протер очі й увімкнув радіо.

Він був високий, смаглявий, мускулястий хлопець з коротко підстриженим чорним волоссям і сірими очима. Морисон приїхав на Венеру з двадцятьма тисячами доларів у кишені, щоб тут, у Скорпіоновій пустелі, сколотити собі статок, як і багато інших перед ним. У Престо — останньому населеному пункті на краю пустелі — він придбав спорядження й всюдихід, після чого в нього лишилося всього десять доларів.

У Престо десяти доларів йому вистачило рівно на одну випивку в єдиному на все місто салуні. Морисон замовив віскі з содовою, випив із шахтарями та розвідниками, посміявся над вигадками старожилів про зграї вовків та ненажерливих птахів, що траплялися в глибині пустелі. Він знав усе про сонячну сліпоту, теплові удари й несправності телефону. Морисон був упевнений, що з ним нічого подібного не трапиться.

Але тепер, подолавши за двадцять один день 1800 миль, він навчився поважати цю безводну масу піску й каменю, втричі більшу за Сахару за площею. Тут і справді можна загинути! Але можна й забагатіти. І саме це він мав намір зробити.

З приймача почулося гудіння. Повернувши регулятор гучності на максимум, він ледь почув звуки танцювальної музики з Венусборга. Потім сигнал пропав, залишилось лише гудіння.

Морисон вимкнув радіо й міцно вхопився за кермо обома руками. Розтиснувши одну руку, він поглянув на годинник: дев'ята п'ятнадцять ранку. О десятій тридцять він зробить зупинку й трохи поспить. У таку спеку треба відпочивати. Але не більш як півгодини. Десь попереду на нього чекає скарб, і його треба знайти раніше, ніж вичерпаються припаси.

Там, попереду, неодмінно має бути вихід дорогоцінної золотоносної породи! Останні два дні він відстежує її сліди. Це може виявитись справжнім Ельдорадо, і йому пощастить, як поталанило Керкові у вісімдесят дев'ятому чи Едмондсону й Арслєрові в дев'яносто третьому. Тоді він зробить те саме, що зробили вони: замовить "Особливий старательський" коктейль, яку б ціну за нього не заломили.

Всюдихід рухався вперед, долаючи незмінні п'ятдесят кілометрів на годину. Морисон намагався зосередити увагу на випаленому жаром жовто-бурому ландшафті. Ось той вихід піщанику такого самого кольору, як волосся Джейні.

Коли він розбагатіє, вони з Джейні одружаться і куплять собі ферму в океані. На цьому його старательство закінчиться. Досить однієї багатої жили, щоб він зміг купити ділянку акваторії темно-синього Атлантичного океану. Можливо, дехто вважає розведення риби нудним заняттям, але його воно цілком улаштовує.

Він виразно уявив собі, як пасуться у планктонних садках зграї макрелей, а він зі своїм вірним дельфіном спостерігає, чи не блисне сріблом хижа баракуда і чи не майне темною тінню серед коралових заростей сіро-сталева акула...

Морисон відчув, що всюдихід кинуло вбік. Він отямився, схопив кермо і з усієї сили його вивернув. Поки він дрімав, машина виїхала на крихкий гребінь дюни. Дуже перехилившись, всюдихід чіплявся протекторами за гребінь. Пісок і галька летіли з-під широких коліс, які з вищанням вчепилися у ґрунт і поволі почали витягати машину схилом угору.

І тоді обвалився весь схил дюни.

Морисон вчепився в кермо. Всюдихід перекинувся на бік і покотився схилом униз.

Пісок сипався йому в рот і в очі. Морисон відпльовувався, але не випускав кермо з рук. Машина ще кілька разів перекинулася й провалилася в порожнечу.

Кілька секунд Морисон висів у повітрі. Потім всюдихід упав на дно, ударившись об землю одразу всіма колесами. Морисон почув подвійний постріл: це лопнули одразу дві задні шини. Він ударився головою об вітрове скло й знепритомнів.

Прийшовши до тями, Морисон насамперед поглянув на годинник. Було 10:35.

— Саме час трохи поспати, — сказав він собі. — Але, мабуть, варто спершу з'ясувати ситуацію.

Морисон виявив, що перебуває на дні неглибокої западини, всипаної гострими камінцями. Від удару лопнули дві шини, розбилося вітрове скло й зірвало дверцята. Спорядження було розкидане навколо машини, але нібито лишилося неушкодженим.

— Могло бути й гірше, — сказав собі Морисон. Він нахилився й уважно оглянув шини.

— Воно й є гірше, — додав він.

Обидві шини, що лопнули, були розідрані вщент і ремонту не підлягали. Тієї гуми, що залишилася, не вистачило б і на дитячу повітряну кульку.

Заласні колеса Морисон використав десять днів тому, перетинаючи Чортову Решітку. Рухатися далі без шин він не міг.

Морисон витяг телефон, стер пил з чорного пластмасового футляра й набрав номер гаража Ела у Престо. За секунду засвітився маленький відеоекран. Він побачив видовжене похмуре обличчя механіка, забруднене мастилом.

— Гараж Ела. Це Еді.

— Привіт, Еді. Це Том Морисон. Місяць тому я придбав у вас всюдихід "Дженерал моторс". Пам'ятаєте?

— Звісно, пам'ятаю, — відповів Еді. — Ви той хлопець, що поїхав сам Південно-Західною стежкою. Як там наш всюдихід?

— Усе гаразд. Чудова машина. Маю до вас одне прохання...

— Гей, — перервав його Еді, — що трапилося з вашим обличчям?

Морисон провів рукою по чолу — вона була в крові.

— Нічого особливого, — сказав він. — Я скотився з дюни, і в мене лопнули дві шини.

Він повернув телефон так, щоб Еді міг їх побачити.

— Не полагодиш, — сказав механік.

— Так я і думав. А всі запасні я витратив, коли їхав через Чортову Решітку. Послухайте, Еді, чи не могли б ви телепортувати мені пару шин? Підійдуть навіть відновлені. А то без них мені не зрушити з місця.

— Звісно, — відповів Еді, — тільки відновлених у мене немає. Я телепортую нові по п'ятсот за штуку. Плюс чотириста доларів за телепортацію. Тисяча чотириста доларів, містере Морисон.

— Гаразд.

— Так, сер. Якщо зараз ви покажете мені готівку або чек, які ви зможете відіслати разом із розпискою, я буду діяти.

— На даний момент, — сказав Морисон, — у мене немає ані цента.

— А рахунок у банку?

— Вичерпаний до нуля.

— Облігації? Нерухомість? Хоч що-небудь, що можна перетворити в готівку?

— Нічого, крім цього всюдихода, який ви продали мені за вісім тисяч доларів. Коли повернуся, розрахуюся з вами всюдиходом.

— Якщо повернетеся. Мені прикро, містере Морисон, але нічого не вийде.

— Що ви хочете цим сказати? — запитав Морисон. — Ви ж знаєте, що я заплачу за шини.

— А ви знаєте закони Венери, — уперто сказав Еді. — Ніякого кредиту! Гроші наперед!

— Не можу ж я їхати на всюдиході без шин, — сказав Морисон. — Невже ви мене кинете в такому становищі?

— Ніхто не збирається вас кидати? — заперечив Еді. — Такі ситуації трапляються зі старателями щодня. Ви знаєте, що робити, містере Морисон. Зателефонуйте до компанії "Комунальні послуги" й оголосіть себе банкрутом. Підпишіть папір про передання їм залишків всюдихода, спорядження і всього, що ви знайшли дорогою. Вони вас витягнуть.

— Я не хочу повертатися, — відповів Морисон. — Дивіться!

Він підніс апарат до самої землі.

— Бачите, Еді, бачите ці червоні й пурпурові цятки? Десь тут залягає багата жила!

— Сліди знаходять усі старателі, — сказав механік. —Клята пустеля повна таких слідів.

— Але це багате родовище, — наполягав Морисон. — Сліди ведуть прямо до покладів, до великої жили. Еді, я знаю, що це дуже велика послуга, але якби ви ризикнули заради мене парою шин...

— Не можу, — відповів Еді. — Я всього лише дрібний службовець і не маю права телепортувати вам жодних шин, поки ви не покажете гроші. Інакше мене виженуть з роботи, а може, й посадять. Ви знаєте закон.

— Гроші наперед, — похмуро промовив Морисон.

— Саме так. Не робіть дурниць і повертайтесь назад. Можливо, коли-небудь спробуєте ще раз.

— Я дванадцять років збирав гроші, — відповів Морисон. — Я не поверну назад.

Він вимкнув телефон і спробував щось вигадати. Кому ще тут, на Венері, можна подзвонити? Тільки Максові Кренделу, своєму маклерові з дорогоцінного каміння. Але Максові ніде взяти тисячу чотириста доларів — у своїй тісній конторі поряд із ювелірною біржею Венусборга. Його заробітків ледве вистачає на те, щоб сплатити оренду, не кажучи вже про надання допомоги старателям у скрутну хвилину.

"Не можу я звертатися до Макса по допомогу, — вирішив Морисон. — Принаймні поки не знайду золото. Справжнє золото, а не просто його сліди. Отже, доведеться виплутуватися самому".

Він відчинив задній борт всюдихода й почав його розвантажувати, викидаючи спорядження на пісок. Треба відібрати лише найнеобхідніше: усе, що він візьме, доведеться тягти на собі.

Треба взяти телефон. Похідний набір для аналізів. Концентрати, револьвер, компас. І більше нічого, окрім води — стільки, скільки він зможе нести. Все інше доведеться кинути.

До вечора Морисон зібрався в дорогу. Він з жалем поглянув на двадцять баків з водою, які змушений був залишити. У пустелі вода — найдорожчий скарб, якщо не рахувати телефон. Але нічого не вдієш. Напившись удосталь, він закинув на плечі мішок і попрямував на південний захід, у глиб пустелі.

Три дні Морисон ішов на південний захід, а на четвертий день повернув на південь. Сліди золота ставали дедалі виразнішими. Сонце, як завжди сховане за хмарами, нещадно палило його, а мертвотно-бліде небо над головою нагадувало дах із розпеченого заліза. Він ішов слідами золота, а його слідами йшов хтось інший.

На шостий день Морисон вловив якийсь рух, але це було так далеко, що він нічого не зміг побачити. На сьомий день він побачив тих, хто його вистежував.

Венеріанські вовки — маленькі, худі, з жовтою шкірою і довгими вигнутими, наче в посмішці, щелепами — були одним із небагатьох видів ссавців, що жили у Скорпіоновій пустелі. Морисон придивився уважніше й побачив поруч із першим вовком ще двох.

Він розстебнув кобуру револьвера. Вовки не намагалися наблизитися. Часу в них було вдосталь.

Морисон рухався далі, шкодуючи, що не прихопив із собою рушницю. Але це означало б зайві чотири кілограми ваги, а отже, на чотири літри менше води.

Розбиваючи табір увечері восьмого дня, він почув якесь потріскування. Різко повернувшись, помітив у повітрі, за три метри ліворуч від себе, на висоті людського зросту, невеликий вихор, схожий на вир у морі. Він обертався з характерним потріскуванням, яке завжди супроводжувало телепортування.

"Хто б це міг мені щось телепортувати? " — подумав Морисон, спостерігаючи, як вихор повільно розширюється.

Телепортування зі стаціонарного проектора в будь-яку задану точку планети було звичайним способом доставляння вантажів на величезні відстані Венери.

Телепортувати можна було будь-який неживий предмет. Живі предмети телепортувати не вдавалося, тому що при цьому відбувалися незначні, але непоправні зміни в молекулярній будові протоплазми. Кілька людей переконалися в цьому на власному досвіді, коли телепортування впроваджували у практику.

Морисон чекав. Повітряний вихор сягнув метра в діаметрі. З нього вийшов хромований робот з великою сумкою на плечі.

— А, це ти, — сказав Морисон.

— Так, сер, — відповів робот, остаточно вивільнившись з вихору. — Вільямс-4 з венеріанською поштою до ваших послуг.

Робот був середнього зросту, з тонкими ногами й пласкими ступнями, людиноподібний і наділений доброзичливим характером. Уже двадцять три роки він сам виконував усі функції поштової служби на Венері — сортував, зберігав і доставляв листи. Він був побудований дуже міцно, і за всі двадцять три роки пошта жодного разу не спізнилася.

— Це я, містере Морисон, — сказав Вільямс-4. —На жаль, у пустелю пошту доставляють лише двічі на місяць, проте вона надходить вчасно, а це найголовніше. Це для вас. І оце. Здається, є ще один лист. Що, поламався всюдихід?

-Авжеж, — відповів Морисон, забираючи свої листи. Вільямс —4 і далі копирсався у своїй сумці. Старий робот був чудовим листоношею і одночасно найбільшим базікалом на всіх трьох населених планетах.

— Десь тут був ще один, — сказав Вільямс-4. — Погано, що всюдихід поламався. Зараз всюдиходи не ті, що були за часів моєї молодості. Послухайтеся доброї ради, молодий чоловіче. Повертайте назад, якщо у вас ще є така можливість.

Морисон похитав головою.

— Нерозумно, просто нерозумно, — сказав старий робот. — Якби ви бачили стільки, як я... Скільки разів мені траплялися от такі хлопці — лежать собі на піску в висохлому мішку з власної шкіри, а кістки згризли піщані вовки та брудні чорні шуліки. Двадцять три роки я доставляю пошту чудовим молодим хлопцям, таким, як ви, і кожен гадає, що він незвичайний, не такий, як інші.

Зорові рецептори робота затуманилися спогадами.

— Але всі вони однакові, — вів далі Вільямс-4. — Усі подібні один до одного, немов роботи, що зійшли з конвеєра, особливо після того, як до них доберуться вовки. Тоді мені доводиться пересилати листи й особисті речі їхнім коханим на Землю.

— Знаю, — сказав Морисон. — Але дехто лишається живим, чи не так?

— Звісно, — відповів робот. — Я бачив, як людям щастило один, два, три рази. А потім вони помирали в пісках, намагаючись забагатіти вчетверте.

-Тільки не я, — заперечив Морисон. — Мені вистачить і одного разу. А потім я куплю собі морську ферму на Землі.

Робот здригнувся.

— Ненавиджу солону воду. Але кожному своє. Бажаю удачі, молодий чоловіче.

Робот уважно оглянув Морисона — імовірно, прикидаючи, чи багато при ньому особистих речей, — і знову поліз у повітряний вихор.

Мить — і він зник. Наступної миті — зник і сам вихор.

Морисон сів і взявся читати листи. Перший був від маклера з дорогоцінного каміння, Макса Крендела. Він писав про депресію, яка вразила Венусборг, і натякав, що може збанкрутувати, якщо хто-небудь із його клієнтів-старателів не знайде чогось путящого.

Другий лист був повідомленням від Телефонної компанії Венери. У ньому зазначалося, що Морисон винен їй двісті десять доларів і вісім центів за два місяці. Якщо ця сума не буде сплачена негайно, телефон підлягає відключенню.

Останній лист прийшов з далекої Землі, від Джейні. Він був заповнений новинами про його двоюрідних братів, тіток і дядьків. Джейні писала про ферми в Атлантичному океані, які вона оглянула, і про чудову місцинку, яку пригледіла в Карибському морі недалеко від Мартиніки. Джейні благала його покинути старательство, якщо воно загрожуватиме хоч найменшою небезпекою; вони знайдуть інші способи профінансувати придбання ферми. Вона писала йому про своє кохання і заздалегідь вітала з днем народження.

"День народження? — запитав себе Морисон. — Чекайте, сьогодні двадцять третє липня. Ні, двадцять четверте. А мій день народження першого серпня. Дякую, що згадала, Джейні".

Тієї ночі йому снилася Земля й блакитні простори Атлантики. Але над ранок, коли спека посилилася, він виявив, що бачить уві сні багатокілометрові золоті жили, зграї піщаних вовків, які вищирили зуби, і коктейль "Особливий старательський".

Морисон рушив далі по дном давно зниклого озера. Замість каміння тепер у нього під ногами був пісок. Далі знову пішли камені, похмурі, покручені й викривлені на тисячу ладів. Червоні, жовті, бурі кольори пливли в нього перед очима, в усій цій пустелі не було жодної зеленої цятки.

Він просувався у глиб пустелі, минаючи хаотичні нагромадження каміння, а віддалік, по обидва боки, за ним, не наближаючись і не відстаючи, неспішно рухалися вовки.

Морисон не звертав на них уваги. Йому вистачало турбот зі стрімкими скелями і цілими полями валунів, що заважали рухатись на південь.

На одинадцятий день після того, як він покинув всюдихід, сліди золота стали настільки помітними, що породу вже можна було промивати. Вовки, як і раніше, трималися віддалік, а вода закінчувалася. Ще один денний перехід — і все буде скінчено.

Морисон на мить замислився, потім розпакував телефон і набрав номер компанії "Комунальні послуги".

На екрані з'явилася сувора, строго вдягнена жінка із сивуватим волоссям.

— "Комунальні послуги", — сказала вона. — Чим ми можемо вам допомогти?

— Добрий день, — весело відгукнувся Морисон. — Як погода у Венусборзі?

— Спекотно, — відповіла жінка. — А у вас?

— Я навіть не помітив, — посміхнувся Морисон. — Надто багато роботи: перераховую своє багатство.

— Ви знайшли золоту жилу? — запитала жінка, і її обличчя трохи пом'якшало.

— Звісно, — відповів Морисон. — Тільки поки що нікому не кажіть. Я ще не оформив заявку. Мені б наповнити їх, — безтурботно посміхаючись, він вказав на свої фляги. Іноді це спрацьовувало і, якщо ви поводилися досить упевнено, "Комунальні послуги" давали воду, не перевіряючи поточний рахунок.

Це шахрайство, але йому було не до умовностей.

— Ваш рахунок у порядку? — запитала жінка.

— Певна річ, — відповів Морисон, відчувши, як посмішка застигла на його обличчі. — Мене звати Том Морисон. Можете перевірити...

— Про це подбають інші. Тримайте міцніше флягу. Готово!

Міцно тримаючи флягу обома руками, Морисон дивився, як у її горлечко тонким кришталевим струменем полилася вода, телепортована за сім тисяч кілометрів із Венусборга. Струмінь наповнював флягу з чарівним дзюркотом. Дивлячись на неї, Морисон відчув, як його пересохлий від спраги рот став наповнюватися слиною.

Раптом вода перестала текти.

— У чому річ? — запитав Морисон.

Екран телефону погас, потім знову засвітився, Морисон побачив перед собою видовжене обличчя незнайомого чоловіка. Він сидів за великим письмовим столом. Перед ним була табличка з написом: "Мілтон П. Рид, віце-президент, відділ рахунків".

— Містере Морисон, — сказав Рид, — ваш рахунок перевитрачений. Ви одержали воду обманним шляхом. Це кримінальний злочин.

— Я заплачу за воду, — сказав Морисон.

— Коли?

— Щойно повернуся до Венусборга.

— Чим ви збираєтеся платити?

— Золотом, — відповів Морисон. — Погляньте, містере Рид. Це найочевидніші ознаки. Виразніші, ніж були в Керка, коли він зробив свою заявку. Ще день — і я знайду вихід золотоносної породи...

— Так вважають усі старателі на Венері, — сказав віце-президент. — Лише один день відокремлює кожного старателя від золотоносної породи. І всі вони розраховують на одержання кредиту в "Комунальних послугах".

— Але в моєму випадку...

— "Комунальні послуги", — вів далі містер Рид, — не благодійна організація. Наш статут забороняє продовження кредиту, містере Морисон. Венера — неосвоєна планета і дуже далека. Усі промислові вироби сюди доводиться завозити з Землі за неймовірну ціну. У нас є своя вода, але знайти її, очистити, а згодом телепортувати коштує дуже дорого. Наша компанія, як і будь-яка інша на Венері, змушена працювати

з мінімальним прибутком, який до того ж незмінно доводиться вкладати в розширення справи. От чому в нас не може бути кредиту.

— Я все це знаю, — сказав Морисон, — але запевняю вас, мені потрібен лише один або два дні, не більше...

— Абсолютно виключено. За правилами ми вже зараз не маємо права вас виручати. Ви мали оголосити про своє банкрутство ще тиждень тому, коли поламався всюдихід. Ваш механік повідомив нам про це, як вимагає закон. Але ви цього не зробили. Ми маємо право кинути вас. Ви розумієте?

— Так, розумію, — втомлено відповів Морисон.

— Проте наша компанія ухвалила рішення зробити для вас виняток. Якщо ви негайно повернете назад, ми забезпечимо вас водою на зворотному шляху.

— Я не поверну назад. Я майже знайшов родовище. —Ви мусите повернути назад! Будьте розсудливі, містере Морисон! Що було б з нами, якби ми дозволяли кожному старателеві нишпорити по пустелі, постачаючи його водою? Туди кинулися б десятки тисяч чоловік, і не минуло б і року, як ми розорилися б. Я й так порушую правила. Повертайтеся!

— Ні, — відповів Морисон.

— Подумайте ще раз. Якщо ви зараз не повернете назад, "Комунальні послуги" знімають із себе всяку відповідальність за постачання вас водою.

Морисон кивнув. Якщо він піде далі, то ризикує померти в пустелі. А якщо повернеться? Тоді він опиниться у Венусборзі без цента в кишені, весь у боргах і марно шукатиме роботу в перенаселеному місті. Йому

доведеться спати у притулках і харчуватися безкоштовною юшкою разом з іншими старателями, що повернулися ні з чим. А де він візьме гроші, на проїзд до Землі? Коли він знову побачить Джейні?

— Я, мабуть, піду далі, — сказав Морисон.

— У такому разі "Комунальні послуги" знімають із себе будь-яку відповідальність за ваше життя, сер, — повторив Рид і поклав слухавку.

Морисон запакував телефон, ковтнув води зі своїх убогих запасів і знову рушив у путь.

Піщані вовки неспішно бігли по обидва боки, поступово наближаючись. З неба його помітив шуліка з трикутними крилами. Він день і ніч кружляв у небі, балансуючи у висхідних потоках повітря, очікуючи, коли вовки прикінчать Морисона. Потім шуліку змінила зграя маленьких летючих скорпіонів. Вони відігнали птаха вище, у хмари. Летючі рептилії кружляли над ним цілий день, їх, у свою чергу, прогнала зграя чорних шулік.

Тепер, на п'ятнадцятий день після того, як він кинув всюдихід, ознаки золота стали ще виразнішими. По суті, він ішов по поверхні золотої жили. Скрізь навколо нього, очевидно, було золото. Але самої жили він ще не знайшов.

Морисон сів і похитав своєю останньою флягою. Не почувши плескоту, він відкрутив пробку й перекинув флягу собі до рота. У запечене горло скотилися дві краплини.

З моменту останньої розмови з "Комунальними послугами" минуло чотири дні. Останню воду він допив учора. Чи позавчора?

Він знову загвинтив порожню флягу й окинув поглядом випалену спекою місцевість. Потім дістав з мішка телефон і набрав номер Макса Крендела.

На екрані з'явилося округле заклопотане обличчя Крендела.

— Томі, — сказав він, — на кого ти схожий?

— Усе гаразд, — відповів Морисон. — Трохи висох, тільки й усього. Максе, я біля самісінької жили.

— Ти впевнений? — запитав Макс.

— Поглянь сам, — сказав Морисон, повертаючи камеру телефону в різні боки. — Поглянь на ці скельні формації! Бачиш отам червоні й пурпурні цятки?

— Справді, сліди золота, — невпевнено погодився Крендел.

— Десь поблизу вихід багатої породи. Вона повинна бути тут! — сказав Морисон. — Слухай, Максе, я знаю, що в тебе сутужно з грішми, але хочу попросити тебе про одну послугу. Перешли мені пінту води. Лише пінту, щоб мені вистачило на день-два. Ця пінта може нас обох зробити багатіями.

— Не можу, — сумно відповів Крендел.

— Не можеш?

— Ні, Томі, я послав би тобі воду, навіть якби довкола тебе не було нічого, окрім піщанику й граніту. Невже ти гадаєш, що я дав би тобі загинути від спраги, якби міг хоч що-небудь вдіяти? Але я нічого не можу. Поглянь.

Крендел повернув свій телефон. Морисон побачив, що стільці, стіл, стійка, шафа та сейф з контори зникли. Лишився тільки телефон.

— Не знаю, чому не забрали й телефон, — сказав Крендел. — Я заборгував за нього за два місяці.

— Я теж, — зауважив Морисон.

— Я повний банкрут, — сказав Крендел. — Не лишилося ані цента. Зрозумій мене правильно, я турбуюсь не за себе. Я проживу й на безкоштовній юшці. Але я не можу телепортувати ані краплини води: ні тобі, ні Ремстаатеру.

— Джимові Ремстаатеру?

— Авжеж. Він ішов слідами золота на північ на тому боці Забутої ріки. Минулого тижня в його всюдихода зламалася вісь, а повертати назад він не схотів. Учора в нього скінчилася вода.

— Я б поручився за нього, якби міг, — сказав Морисон.

— І він поручився б за тебе, якби міг, — відповів Крендел. — Але він не може, і ти не можеш, і я не можу. Томі, в тебе залишилася єдина надія.

— Яка?

— Знайди золото. Не просто його сліди, а справжнє реальне родовище, варте справжніх грошей. Потім зателефонуй мені. Якщо це справді буде золотоносна порода, я приведу Вілкса з "Три-Пленет-Майнінг" і змушу його видати нам аванс. Він, імовірно, зажадає п'ятдесят відсотків.

— Але це ж грабіж!

— Ні, просто ціна кредиту на Венері, — відповів Крендел. — Не хвилюйся, усе одно залишиться чимало. Але спершу потрібно знайти вихід золотоносної породи.

— Гаразд, — сказав Морисон. — Вона має бути десь неподалік. Максе, яке сьогодні число?

— Тридцять перше липня. А що?

— Просто так. Я зателефоную тобі, якщо знайду щось путнє.

Поклавши слухавку, Морисон присів на камінь і втупився в пісок.

Тридцять перше липня. Завтра в нього день народження. Про нього згадуватимуть усі рідні. Тітка Бес у Пасадені, близнюки в Лаосі, дядько Тед у Дуранго. І, звісно, кохана Джейні, яка чекає на нього в Тампа.

Морисон усвідомив, що, коли він не знайде родовище, завтрашній день народження буде для нього останнім.

Він підвівся, знову спакував телефон разом із порожніми флягами і попрямував на південь.

Він був не сам. Птахи й тварини пустелі рушили слідом. Над його головою кружляли мовчазні чорні шуліки. По обидва боки, уже значно ближче, його супроводжували піщані вовки, висолопивши язики й чекаючи, коли ж він упаде замертво...

— Я ще живий! — гукнув їм Морисон.

Він вихопив револьвер і вистрілив у найближчого вовка. Відстань була метрів шість, але він схибив. Тоді Морисон став на одне коліно, узяв револьвер обома руками й вистрілив знову. Вовк заскавчав від болю. Зграя негайно накинулася на пораненого, а шуліки кинулися вниз по свою частку.

Морисон поклав револьвер у кобуру й рушив далі. Він усвідомлював, що його організм дуже зневоднений. Усе навколо пливло й стрибало перед очима, а ноги стали немов ватними. Він викинув порожні фляги, викинув усе, окрім набору для аналізів, телефону й револьвера. Або він вийде з цієї пустелі переможцем, або не вийде взагалі.

Сліди золота були все такими ж багатими. Але справжньої жили, як і раніше, не було.

Надвечір Морисон знайшов неглибоку печеру біля підніжжя скелі. Він заповз у неї й забарикадував вхід каменями. Потім витяг револьвер і обперся спиною об задню стіну. Ззовні пирхали й клацали зубами вовки.

Морисон улаштувався зручніше й приготувався бути насторожі цілу ніч.

Він сидів із заплющеними очима, але не спав. Його мучили страхіття й марення. Він знову опинився на Землі, і Джейні казала йому:

— Це тунці. У них щось негаразд із травленням. Усі вони хворі.

— Прокляття, — відповідав Морисон. — Варто лише приручити рибу, як вона починає коверзувати.

— Ти так і розводитимеш філософію, коли твої риби хворі?

— Поклич ветеринара.

— Я кликала. Він у Блейків, оглядає їхнього молочного кита.

— Гаразд. Піду погляну.

Він надягнув маску і, посміхаючись, сказав:

— Не встигнеш обсохнути, як знову доводиться лізти У воду.

Його обличчя й груди були вологими.

Морисон розплющив очі. Його обличчя й груди справді були мокрі від поту. Придивившись до заблокованого входу до печери, він нарахував два, чотири, шість, вісім зелених очей. Морисон вистрілив по них, але вони не відступили.

Він вистрілив ще раз. Куля, відскочивши від стінки, обсипала його гострими уламками каменю. Наступними пострілами, він зумів поранити одного з вовків.

Зграя розбіглася.

Револьвер був порожній. Морисон понишпорив у кишенях і знайшов ще п'ять патронів. Він ретельно зарядив револьвер. Незабаром, напевно, світанок.

Морисон знову побачив сон, цього разу йому наснився коктейль "Особливий старательський".

Розповіді про нього він чув у всіх невеликих салунах, довкола Скорпіонової пустелі. Зарослі щетиною старожили розповідали про нього сотні різних історій, а цинічні бармени додавали нові подробиці. У вісімдесят дев'ятому році його замовляв Керк — велику порцію, спеціально для себе.

Едмондсон і Арслер скуштували його в дев'яносто третьому. Це було безсумнівно. Інші теж замовляли його, оформивши заявки на свої дорогоцінні золоті жили. Принаймні так казали люди.

Але чи існує він насправді? Чи є взагалі такий коктейль — "Особливий старательський"? Чи доживе Морисон до того, щоб побачити це веселкове диво, вище дзвініці, більше будинку, дорожче, ніж сама золотоносна порода?

Звісно, доживе! Адже його вже майже видно...

Морисон змусив себе прокинутись. Настав ранок. Він ледве виповз із печери назустріч сонячному світлу.

До полудня він шкутильгав і повз на південь; його супроводжували вовки, а над головою кружляли крилаті хижаки. Він розгрібав пальцями каміння й пісок. Довкола було повно слідів золота. Багатих слідів!

Але де ж у цій Богом забутій пустелі ховається золотоносна порода?

Де? Йому було майже все одно. Він крок за кроком просував уперед своє спечене сонцем, пересохле тіло, зупинившись лише раз для того, щоб відлякнути пострілом вовків, які підійшли надто близько.

Залишилося чотири патрони.

Йому довелося вистрілити ще раз, коли шуліки, яким набридло чекати, почали пікірувати йому на голову. Влучним пострілом прямо у зграю він підстрелив одразу двох птахів. Вовки почали гризтися через них. Морисон, майже нічого не бачачи, поповз уперед і упав з гребеня невисокого стрімчака.

Падіння не було небезпечним, але падаючи, він випустив з рук револьвер. Перш ніж Морисон його знайшов, вовки кинулися на нього.

Врятувала його лише їхня жадібність. Поки вони гризлися між собою, він встиг відкотитися вбік і схопив револьвер. Два постріли розігнали зграю. Тепер у нього залишився останній патрон.

Доведеться зберегти його для себе — він надто втомився, щоб рухатись далі.

Морисон упав на коліна. Сліди золота тут були ще багатшими. Фантастично багатими. Золото десь зовсім поруч...

— Чорт мене забирай, — вимовив Морисон.

Розщілина, в яку він упав, була виходом золотоносної породи.

Морисон підняв із землі камінчик. Навіть у необробленому вигляді він весь світився глибоким золотим блиском —усередині виблискували яскраві червоні й пурпурні цятки.

"Перевір, — сказав собі Морисон. — Не треба помилкових тривог, міражів і обманутих сподівань. Перевір".

Руків'ям револьвера він відколов шматочок каменя. На вигляд це була справжня золотоносна порода. Він дістав свій набір для аналізів і капнув на камінь білим розчином. Розчин спінився й позеленів.

— Золотоносна порода, точно! — сказав Морисон, озираючись на блискучі схили яру. — Еге, та ми забагатіли!

Він витяг телефон і тремтячими пальцями набрав номер Крендела.

— Максе! — вигукнув він. — Я знайшов! Знайшов справжнє родовище!

— Мене звати не Макс, — сказав голос у телефоні. —Що?

— Моє прізвище Боярд, — сказав голос. Екран засвітився, і Морисон побачив видовжене жовтувате обличчя з тонкими вусиками.

— Вибачте, містере Боярд, — сказав Морисон, — я, напевно, не туди потрапив. Я телефонував...

— Не має значення, куди ви телефонували, — сказав містер Боярд. — Я дільничний наглядач Телефонної компанії Венери. Ви заборгували за два місяці.

— Тепер я можу сплатити, — посміхаючись, заявив Морисон.

— Чудово, відповів містер Боярд. — Щойно ви це зробите, ваш телефон знову буде ввімкнений. Екран почав гаснути.

— Зачекайте! — вигукнув Морисон. — Я заплачу, як тільки дістануся до вашого офісу! Але спершу мені треба зробити один дзвінок. Лише один, для того щоб...

— У жодному разі, — рішуче відповів містер Боярд. —Після того як ви оплатите рахунок, ваш телефон буде негайно ввімкнений.

— Але в мене гроші тут! — сказав Морисон. — Тут, із мною.

Містер Боярд помовчав.

— Гаразд, це трохи незвично, але я гадаю, ми можемо надіслати до вас спеціального робота-кур'єра, якщо ви готові оплатити додаткові витрати.

— Згоден!

— Гм... Це не вписується у наші правила, але я гадаю... Де гроші?

— Ось, — відповів Морисон. — Впізнаєте? Це золотоносна порода!

— Я вже втомився від цих фокусів, які ви, старателі, вічно намагаєтеся нам улаштувати. Показуєте жменю камінців...

— Але це справді золотоносна порода! Невже ви не бачите?

— Я державний функціонер, а не ювелір, — відповів містер Боярд. — Я не можу відрізнити золотоносної породи від золотарника.

Екран згас.

Морисон гарячково намагався знову додзвонитися до оператора. Телефон мовчав — не чутно було навіть сигналу виклику. Він був вимкнений.

Морисон поклав апарат на землю й озирнувся. Вузька розщілина, куди він упав, тяглася прямо метрів двадцять, потім звертала ліворуч. У її стрімких схилах не було видно жодної печери, жодного місця, де можна було б улаштувати барикаду.

Позаду почувся якийсь шерех. Обернувшись, він побачив, що на нього кидається величезний старий вовк. Не вагаючись ані секунди, Морисон схопив револьвер і вистрілив, розваливши на друзки голову тварини.

— Чорт забирай, — сказав Морисон, — я збирався залишити цей патрон для себе.

Це дало йому виграш у часі на кілька секунд. Він кинувся розщілиною вниз, шукаючи бічного виходу. Довкола червоними й пурпурними іскрами виблискувала золотоносна порода. А слідом за ним бігли вовки.

Морисон зупинився. За поворотом розщілина закінчувалася глухою стіною.

Він притулився до неї спиною, тримаючи револьвер за ствол. Вовки зупинилися за два метри від нього, збираючись у зграю для вирішального кидка.

Їх було десять чи дванадцять, і у вузькому проході вони скупчилися в три ряди.

У небі кружляли шуліки, чекаючи своєї черги.

У цей момент Морисон почув потріскування телепортування. Над головами вовків з'явився повітряний вихор, і вони квапливо позадкували за ріг.

— Саме вчасно, — сказав Морисон.

— Вчасно для чого? — запитав листоноша Вільямс-4. Робот виліз із вихору й озирнувся.

— Ого, молодий чоловіче, — вимовив Вільямс-4, — це ви, дограли ся! Хіба я вас не застерігав? Хіба не радив повернутися? Ви лише погляньте!

— Ти мав рацію, — сказав Морисон. — Що мені прислав Макс Крендел?

— Макс Крендел вам нічого не прислав, і не міг прислати.

— Тоді чому ти тут?

— Тому що сьогодні ваш день народження, — відповів Вільямс-4. — У нас на пошті в таких випадках завжди буває спеціальна доставка. Ось вам.

Вільямс-4 простягнув йому стос листів — поздоровлення від Джейні, тіток, дядьків і двоюрідних братів із Землі.

— І ще одне, — сказав Вільямс-4, порпаючись у своїй сумці. — Має бути ще одне. Чекайте... ось.

Він простягнув Морисонові невеликий пакет.

Морисон поспішно зірвав обгортку. Це був подарунок від тітки Міні з Нью-Джерсі. Він відкрив коробку. Там були солоні цукерки — прямо з Атлантик-Сіті.

— Кажуть, дуже смачно, — сказав Вільямс-4, що заглядав через його плече. — Але не дуже доречно за нинішніх обставин. Шкода, молодий чоловіче, дуже шкода, що вам доведеться померти в день свого народження. Найкраще, що я можу побажати, — це швидкої й безболісної смерті.

Робот попрямував до вихору.

— Стривай! — вигукнув Морисон. — Ти не можеш мене отак кинути. Я вже багато днів нічого не пив. А крім того, ці вовки...

— Розумію, — відповів Вільямс-4. — Повірте, це не приносить мені жодної радості. Навіть у робота є якісь почуття.

— То допоможи мені!

— Не можу. Правилами поштового відомства це чітко й категорично заборонено. Пам'ятаю, у дев'яносто сьомому мене приблизно про те саме просив Ебнер Летi. Його тіло потім шукали три роки.

— У тебе ж є аварійний телефон? — запитав Морисон.

— Є. Але я можу ним скористатися лише в тому разі, коли зі мною станеться аварія.

— Але ти хоч можеш віднести мій лист? Терміновий лист?

— Звісно, можу, — відповів робот. — Я для цього й створений. Я навіть можу позичити вам олівець і папір.

Морисон узяв олівець і папір і спробував зосередитись. Якщо він напише терміновий лист Максові, той отримає його за кілька годин. Але скільки часу йому знадобиться, щоб назбирати грошей і надіслати воду й боєприпаси? День, два? Доведеться щось вигадати, аби протриматися...

— Гадаю, у вас є марка? — запитав робот.

— Ні, — відповів Морисон. — Але я куплю її в тебе. Звичайний лист, термінова доставка.

— Чудово, — сказав робот. — Ми щойно випустили нову серію Венусборзьких трикутних. Я вважаю їх великим естетичним досягненням. Вони коштують три долари за штуку.

— Гаразд. Цілком прийнятна ціна. Давай одну.

— Лишається вирішити питання з оплатою.

— Ось! — сказав Морисон, подаючи роботові шматок золотоносної породи вартістю п'ять тисяч доларів. Листоноша оглянув камінь і повернув його назад.

— Вибачте, але я можу прийняти лише готівку.

— Але це коштує більше, ніж тисяча поштових марок! — сказав Морисон. — Це — золотоносна порода!

— Цілком можливо, — відповів Вільямс-4, — та я не запрограмований на аналіз мінералів. Поштова служба Венери не передбачає застосування системи товарного обміну. Я змушений попросити три долари банкнотами або монетами.

— У мене їх нема.

— Дуже шкода.

Вільямс-4 повернувся, щоб піти.

— Але ж ти не можеш просто піти й кинути мене напризволяще!

— Не лише можу, а й мушу, — сумно промовив Вільямс-4. — Я лише робот, містере Морисон. Я створений людьми і, природно, наділений деякими з їхніх почуттів. Так і має бути. Але існує й межа моїх можливостей, яка, по суті, є такою самою, як і в більшості людей на цій непривітній планеті. І, на відміну від людей, я не можу переступити свою межу.

Робот поліз у вихор. Морисон ошелешено втупився в нього. Він бачив позаду зграю вовків, що тремтіли від нетерпіння, а ще тьмяний відблиск золотоносної породи вартістю в кілька мільйонів доларів, що вкривала стіни розщілини.

У ньому щось надломилося.

Щось нерозбірливо вигукуючи, Морисон кинувся вперед і схопив робота за ноги. Вільямс-4, що наполовину сховався у вихорі телепортації, опирався, відбивався й майже скинув Морисона. Але той вчепився в нього як божевільний. Сантиметр за сантиметром він витяг робота з вихору, кинув на землю й притис усім тілом.

— Ви заважаєте роботі поштової служби, — сказав Вільямс-4.

— Це ще не все, чому я збираюся заважати, — прохрипів Морисон. — Смерті я не боюся. Це була моя ставка у грі. Але, чорт мене забирай, я не збираюся помирати через п'ятнадцять хвилин після того, як розбагатів!

— У вас немає вибору.

— Є. Я скористаюся твоїм аварійним телефоном.

— Це неможливо, — сказав Вільямс-4. — Я вам його не дам. А самі ви до нього без допомоги механічної майстерні не доберетеся.

— Можливо, — відповів Морисон. Зараз ми це з'ясуємо. — Він дістав свій розряджений револьвер.

— Що ви збираєтесь робити? — запитав Вільямс-4.

— Хочу з'ясувати, чи зможу я перетворити тебе на брухт без допомоги механічної майстерні. Гадаю, логічно буде почати з твоїх зорових рецепторів.

— Це справді логічно, — сказав робот. — У мене, звісно, немає інстинкту самозбереження. Але мушу попередити, що ви залишите без

листоноші всю Венеру. Від вашого антигромадського вчинку багато хто постраждає.

— Сподіваюсь, — відповів Морисон, заносячи револьвер над головою.

— Крім того, — поспішно додав робот, — ви завдаєте шкоди державному майну. Це серйозний злочин.

Морисон розсміявся і змахнув револьвером. Робот зробив швидкий рух головою й ухилився від удару. Він спробував вивернутися, але Морисон навалився йому на груди всім своїм тілом.

— Наступного разу я не промахнуся, — пообіцяв Морисон, замахуючись револьвером.

— Зупиніться! — сказав Вільямс-4. — Я зобов'язаний охороняти державне майно, навіть якщо цим майном є я сам. Можете скористатися моїм телефоном, містере Морисон. Майте на увазі, що цей злочин карається ув'язненням на термін від п'яти до десяти років у виправному закладі на Сонячних болотах.

— Давай телефон, — сказав Морисон.

На грудях робота відчинилося вікно, і звідти з'явився невеликий телефон.

Морисон набрав номер Макса Крендела й пояснив йому ситуацію.

— Бачу, бачу, — сказав Крендел. — Гаразд, спробую знайти Вілкса. Але, Томе, я не впевнений, чи зможу щось зробити сьогодні. Робочий день закінчився. Усе зачинено...

— То повідчиняй! — сказав Морисон. — Я можу усе оплатити. І допоможи Джимові Ремстаатеру.

— Це не так просто. Ти ще не оформив прав на заявку. Ти навіть не довів, що твоє родовище чогось варте.

— Дивись, — Морисон повернув телефон так, щоб Крендел побачив блискучі стіни розщілини.

— Схоже на правду, — зауважив Крендел. — Але, на жаль, не все те, що блищить, — золотоносна порода.

— Що треба робити? — запитав Морисон.

— Треба діяти як належить, поетапно. Я телепортую до тебе державного маркшейдера. Він перевірить твою заявку, визначить розміри родовища і з'ясує, чи не зареєстроване воно за кимось іншим. Даси йому із собою шматок золотоносної породи. Якнайбільший.

— Як мені його відбити? У мене немає інструментів.

— Щось вигадай. Він візьме шматок для аналізу. Якщо порода досить багата, вважай справу зроблено.

— А якщо ні?

— Про це не варто говорити, — сказав Крендел. — Я спробую все владнати, Томі. Зичу успіху.

Морисон вимкнув зв'язок, підвівся й допоміг підвестися роботові.

— За двадцять три роки служби, — промовив Вільямс-4, — вперше хтось погрожував життю працівника державної поштової служби. Я маю

повідомити про це поліцію Венусборга, містере Морисон. У мене немає вибору.

— Знаю, — сказав Морисон. — Але мені здається, п'ять чи навіть десять років в'язниці — усе ж краще, ніж смерть.

— Сумніваюсь. Іноді я й туди розношу пошту. Ви самі все побачите місяців через шість.

— Що? — перепитав приголомшений Морисон.

— Місяців через шість, коли я закінчу обхід планети й повернуся до Венусборга. Про такі події слід повідомляти особисто. Але спершу я маю доставити пошту.

— Дякую, Вільямсе. Не знаю, як мені...

— Я просто виконую свою роботу, — сказав робот, прямуючи до вихору. — Якщо через шість місяців ви ще будете на Венері, я принесу вам пошту до в'язниці.

— Мене тут не буде, — відповів Морисон. — Прощавайте, Вільямсе.

Робот зник у вихорі телепортації. Потім зник і сам вихор. Морисон залишився сам у венеріанських сутінках. Він знайшов виступ золотоносної породи трохи більший за людську голову, вдарив по ньому руків'ям револьвера, і в повітрі замиготіли дрібні блискотливі осколки. Через годину на револьвері було чотири вм'ятини, а на блискучій поверхні породи — лише кілька подряпин.

Піщані вовки почали підкрадатися ближче. Морисон жбурнув у них кілька каменюк і хрипко вилаявся сухим, надтріснутим голосом. Вовки відступили.

Він знову оглянув виступ і помітив біля його основи тріщину, товщиною з волосину. Він почав бити в цьому місці. Але камінь не піддавався.

Морисон витер піт, який заливав очі, і спробував зібрався з думками. Клин, потрібен клин...

Він зняв ремінь. Приставивши до тріщини край сталевої пряжки, він ударами револьвера загнав її у тріщину на кілька міліметрів. Ще три удари — і вся пряжка сховалася в тріщині, ще удар — і виступ відокремився від жили.

Шматок, що відламався, важив кілограмів десять. Рахуючи по п'ятдесят доларів за унцію, цей уламок мав би коштувати тисяч двадцять доларів, якщо тільки золото виявиться таким чистим, як воно здається.

Коли прибув телепортований державний маркшейдер, було уже майже темно. Це був невисокий опецькуватий робот, пофарбований старомодним чорним лаком.

— Добрий день, сер, — сказав він. — Ви хочете зробити заявку? Звичайну заявку на необмежений видобуток?

— Так, — відповів Морисон.

— А де центр вашої ділянки?

— Що? Центр? Ну, скажімо, тут, де я стою.

— Дуже добре, — сказав робот.

Він витягнув сталеву рулетку, швидко відійшов від Морисона на двісті метрів і зупинився. Розмотуючи рулетку, робот ходив, стрибав і вилізав на скелі, окреслюючи квадрат зі стороною чотириста метрів з Морисоном у центрі. Закінчивши вимірювання, він на тривалий час застиг нерухомо.

— Що ти робиш? — запитав Морисон.

— Глибинні фотографії ділянки, — відповів робот. —Досить складна справа при такому освітленні. Ви не могли б почекати до ранку?

-Ні!

— Гаразд, якось дамо цьому раду, — сказав робот. Він переходив з місця на місце, зупинявся, знову

йшов, знову зупинявся. У міру того, як сутінки ставали густішими, глибинні фотографії вимагали дедалі більшої експозиції. Робот спітнів би, якби був на це здатний.

— Готово, — сказав він нарешті. — Це треба опрацювати. Ви дасте мені із собою зразок?

— Ось, — сказав Морисон, зваживши в руці уламок золотоносної породи й простягаючи її маркшейдеру. — Це все?

— Абсолютно все, — відповів робот. — За винятком того, що ви не представили мені Пошуковий акт.

Морисон розгублено заморгав.

— Чого не представив?

— Пошуковий акт. Це офіційний документ, який свідчить про те, що ділянка, на яку ви претендуєте, відповідно до урядової постанови, не містить радіоактивних речовин у кількостях, що перевищують п'ятдесят відсотків загальної маси на глибину до двадцяти метрів. Проста, але необхідна формальність.

— Я ніколи про неї не чув, — сказав Морисон.

— Її зробили обов'язковою умовою минулого тижня, — пояснив маркшейдер. — У вас немає акта? Тоді, боюся, ваша звичайна необмежена заявка недійсна.

— Що ж мені робити?

— Ви можете замість неї оформити спеціальну обмежену заявку, — сказав робот. — Пошуковий акт для неї не потрібен.

— А що це означає?

— Це означає, що через п'ятсот років усі права на ділянку переходять до уряду Венери.

— Згоден! — вигукнув Морисон. — Я згоден! Чудово! Це все?

— Абсолютно все, — відповів маркшейдер. — Я візьму цей зразок із собою і віддам на терміновий аналіз та оцінювання. За ним і за глибинними фотографіями ми зможемо обчислити вартість вашої ділянки.

— Пришліть мені що-небудь відбиватися від вовків, — сказав Морисон. — І їжі. І ще, я хочу "Особливий старательський".

— Гаразд, сер. Усе це буде вам телепортовано, якщо ваша заявка виявиться досить коштовною, щоб окупити витрати.

Робот вліз у вихор і зник.

Час минав, і вовки знову почали підкрадатися до Морисона. Вони огризалися, коли він жбурляв у них камінням, але не відступали. Роззявивши пащі й вивалivши язики, вони поступово наближалися. їх відокремлювали лише кілька метрів.

Раптом вовк, що повз попереду, завив і відскочив назад. Над його головою з'явився блискучий вихор, з якого випала гвинтівка, ударивши його по передній лапі.

Вовки кинулися навтьоки. З вихору випала ще одна гвинтівка і велика скриня з написом "Гранати. Поводитися обережно", потім ще одна скриня з написом "Пустельний раціон К".

Морисон чекав, пильно вдивляючись у блискучий вихор, що проплив небом і зупинився метрів за триста від нього. З вихору з'явилося велике округле мідне дно. Устя вихору почало розширюватися, пропускаючи велетенську мідну опуклість. Дно вже стояло на піску, а опуклість усе росла. Ось, нарешті, вона показалася вся. Серед безмежної пустелі здіймалася гігантська вигадлива мідна чаша для пуншу. Вихор піднявся вгору й завис над нею.

Морисон чекав. Пересохле горло пекло. З вихору в чашу почав стікати тонкий струмінь води. Морисон усе ще стояв нерухомо.

А потім почалося. Струмінь перетворився на потік, ревіння якого розігнало усіх шулік та вовків. Цілий водоспад падав з вихору в гігантську чашу.

Морисон, накульгуючи, побрів до неї. "Треба було попросити флягу", — промовляв він до себе, змучений страшною спрагою, наближаючись до чаші. Ось, нарешті, перед їм стояв "Особливий старательський" — вищий за дзвіницю, більший за будинок, по вінця наповнений водою, що була дорожчою від золота. Він повернув кран біля дна чаші. Вода змочила жовтий пісок і струмками побігла вниз по дюні.

"А все ж варто було замовити склянку або чашку", — подумав Морисон, лежачи на спині й ловлячи відкритим ротом струмінь води.